

PWYLLGOR POLISI CYNLLUNIO

Cofnodion y cyfarfod hybrid a gynhaliwyd ar 17 Mehefin 2026

YN BRESENNOL: Y Cynghorwyr Celfyn Furlong, Kenneth Hughes, John Ifan Jones, Robert Ll Jones, Jackie Lewis, Pip O'Neill Nicola Roberts a Robin Williams

WRTH LAW: Prif Swyddog Cynllunio (DFJ),
Arweinydd Tîm Polisi Cynllunio (LW),
Swyddog Pwyllgorau (MEH),
Swyddog Gweddarlledu'r Gwasanaeth Pwyllgorau (FT).

YMDDIHEURIADAU: Y Cyngorydd Ieuan Williams

HEFYD YN BRESENNOL: Melissa Kurihara – Cyfarwyddwr LUC

Yn absenoldeb y Cadeirydd cydymdeimlodd yr Is-gadeirydd yn ddwys â theulu'r Cyngorydd Ken Taylor a fu farw'n sydyn yn ddiweddar. Dywedodd bod y Cyngorydd Ken Taylor yn aelod ymroddgar o'r Cyngor ac yn angerddol ynglŷn â'i rôl fel Cadeirydd y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion ac Is-gadeirydd y Pwyllgor hwn.

1 **ETHOL CADEIRYDD**

Cafodd y Cyngorydd Ieuan Williams ei ail-ethol yn Gadeirydd y Pwyllgor Polisi Cynllunio.

2 **ETHOL IS-GADEIRYDD**

Etholwyd y Cyngorydd Nicola Roberts yn Is-gadeirydd y Pwyllgor Polisi Cynllunio.

3 **DATGAN DIDDORDEB**

Ni dderbyniwyd yr un datganiad o ddiddordeb.

4 **COFNODION**

Cadarnhawyd bod cofnodion y cyfarfod blaenorol a gynhaliwyd ar 11 Chwefror, 2026 yn gywir.

5 **ADRODDIAD CRYNO AR YR YMGYNGHORIAD AR Y WELEDIGAETH, AMCANION AC OPSIYNAU**

Cyflwynwyd - adroddiad gan y Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd.

Dywedodd y Prif Swyddog Cynllunio bod yr adroddiad yn amlygu canfyddiadau'r ymgynghoriad cyhoeddus anstatudol ar y Weledigaeth, Amcanion ac Opsiynau ar gyfer y Cynllun Datblygu Lleol. Cynhaliwyd yr ymgynghoriad rhwng 20 Chwefror a 25 Mawrth 2026. Diben yr ymgynghoriad oedd cael barn y cyhoedd ar y prif faterion cynllunio a'r heriau a chyfleoedd sy'n wynebu Ynys Môn a'r Weledigaeth ac Amcanion Strategol drafft ynghyd â'r opsiynau ar gyfer twf (lefelau tai a chyflogaeth ac opsiynau ar gyfer y strategaeth ofodol ar gyfer lleoli datblygiadau). Y nod oedd gweld a yw cyfeiriad y cynigion yn addas neu a oes angen addasiadau pellach. Derbyniwyd 58 o ymatebion i'r

ymgyngoriad anstatudol gan randdeiliaid, sefydliadau a'r cyhoedd; mae'r Adroddiad yn amlinellu ymateb yr Awdurdod i'r sylwadau a dderbyniwyd. Roedd yr ymatebion yn amlygu nifer o bwyntiau pwysig i'w hystyried fel y nodir yn yr adroddiad.

Aeth y Prif Swyddog Cynllunio ymlaen i ddweud bod yr adborth yn cadarnhau bod yr ymatebwyr yn cefnogi cyfarwyddyd y Cynllun arfaethedig at ei gilydd ond bod angen mireinio ambell faes:-

- Cryfhau rôl y Gymraeg o fewn y strategaeth;
- Sicrhau bod y Cynllun yn darparu tai fforddiadwy yn unol ag anghenion lleol;
- Datblygu strategaeth ofodol gytbwys, a fydd, o bosib, yn cynnwys elfennau hybrid;
- Profi opsiynau twf drwy sylfaen dystiolaeth gadarn;
- Sicrhau bod y seilwaith yn ganolog i gynigion datblygu.

Dywedodd na fydd yr adborth yn newid polisïau ar hyn o bryd, ac y byddant yn esblygu wrth ddatblygu Strategaeth Ofodol.

Bydd y camau nesaf yn y broses o baratoi'r Cynllun Datblygu Lleol yn cynnwys ymgynghoriad cyhoeddus ar y Strategaeth a Ffefrir a fydd yn:-

- Nodi'r lefel twf a dull gofodol y mae'r Cyngor yn ei ffafrio.
- Seiliedig ar sylfaen dystiolaeth ddiwygiedig;
- Testun ymgynghoriad cyhoeddus statudol.

Bydd y Strategaeth a Ffefrir yn adlewyrchu'r ymatebion a dderbyniwyd yn ystod yr ymgynghoriad, ac unrhyw asesiadau technegol a seiliedig ar dystiolaeth a Pholisïau Cynllunio Cenedlaethol.

Nododd yr aelodau bod yr atebion yn gadarnhaol ac o ansawdd dda, er mai dim ond 58 o ymatebion a dderbyniwyd i'r ymgynghoriad anstatudol. Nodwyd bod hwn yn gyfle i bobl roi eu barn ar yr hyn y maent yn dymuno'i weld yng Nghynllun Datblygu Lleol newydd Ynys Môn.

Dywedodd y Cynghorydd Jackie Lewis bod yr ymatebion o ansawdd dda, ond roedd yn dymuno cael gwybod p'un a yw'r cyhoedd yn ymwybodol bod eu barn nhw'n bwysig wrth baratoi Cynllun Datblygu Lleol newydd ar gyfer Ynys Môn. Roedd yn dymuno cael gwybod pe byddai modd defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol ac awgrymodd y dylid creu fideo byr i egluro pwysigrwydd cymryd rhan mewn ymgynghoriadau a pe byddai modd creu fersiwn 'hawdd ei ddeall' o'r ddogfen. Roedd hefyd yn dymuno cael gwybod beth yw'r cam nesaf y broses ymgynghori. Dywedodd y Prif Swyddog Cynllunio bod y broses ymgynghori wedi cwrdd â gofynion y broses ymgynghori a'i fod mor eang â phosib, fodd bynnag, mae lle i wella, ac roedd yn barod ystyried dulliau ymgynghori eraill yn ystod y camau nesaf. Aeth ymlaen i ddweud y bydd y Strategaeth a Ffefrir yn cael ei chyflwyno i'r cyfarfod hwn ym mis Rhagfyr ac wedi hynny bydd ymgynghoriad pellach yn cael ei gynnal yn gynnar yn 2027. Dywedodd Cyfarwyddwr LUC bod y dulliau ymgynghori wedi cael eu nodi yn y Cynllun Cynnwys Cymunedau sydd ynghlwm â'r Cytundeb Cyflawni a gymeradwywyd gan y Pwyllgor hwn. Mae'n nodi'r camau cyfathrebu a dulliau fydd yn cael eu defnyddio. Aeth ymlaen i ddweud y bydd sesiynau galw heibio ac ymgynghoriad cyhoeddus yn cael eu cynnal yn ystod camau nesaf y Cynllun.

Dywedodd y Cynghorydd Jackie Lewis bod yr Asesiad Anghenion Tai yn dangos bod galw am lety un ystafell wely. Cyfeiriodd hefyd at y twf cyflogaeth posib ar yr Ynys yn sgil y Porthladd Rhydd, Wylfa, y Ganolfan Ddata a phrosiectau ynni eraill ac roedd yn dymuno cael gwybod a fydd asesiad pellach yn gysylltiedig â'r Cynllun Datblygu Gwledig.

Dyweddodd y Prif Swyddog Cynllunio bod gwaith wedi cael ei gomisiynu i ddelio â'r mater a godwyd. Aeth y Cynghorydd Lewis ymlaen i holi ynglyn â'r amserlen ar gyfer mabwysiadu'r Cynllun Datblygu Lleol. Dywedodd Cyfarwyddwr LUC bod y gwaith ar y Cynllun 11 mis ar ei hôl hi, a rhagwelir y bydd y Cynllun Datblygu Lleol yn cael ei fabwysiadu ganol 2028.

Roedd y Cynghorydd Celfyn Furlong yn dymuno cael gwybod pam bod y gwaith yn gysylltiedig â'r Cynllun Datblygu Lleol 11 mis ar ei hôl hi a p'un a oedd risg o oedi pellach wrth gwblhau'r Cynllun. Dywedodd yr Is-gadeirydd a oedd yn y Gadair bod yr oedi o ganlyniad i broblemau recriwtio yn y Tîm Polisi Cynllunio. Dywedodd y Prif Swyddog Cynllunio bod y trefniadau ar gyfer paratoi Cynllun Datblygu Lleol yn gymhleth ac nad oedd yn anarferol gweld oedi wrth baratoi Cynlluniau Datblygu Lleol. Dywedodd bod y gwaith blaenorol yn drefniant ar y cyd rhwng Cyngor Gwynedd a Chyngor Sir Ynys Môn ond ers penderfynu dod â'r cytundeb cydweithio i ben mae'r naill Gyngor wedi gorfod recriwtio Tîmau Polisi Cynllunio ar wahân.

Dyweddodd y Cynghorydd Kenneth Hughes ei fod yn dymuno gweld Cynllun Datblygu Lleol a fydd yn cwrdd ag anghenion pobl Ynys Môn. Roedd o'r farn nad yw Polisiâu Cenedlaethol o blaid pobl sy'n byw mewn ardaloedd gwledig ac nad ydynt yn helpu pobl i fyw yn eu cymunedau lleol a diogelu'r Gymraeg. Roedd y Cynghorydd Hughes yn dymuno cael gwybod a yw'n bosibl herio Polisiâu Cenedlaethol os nad ydynt yn berthnasol i Ynys Môn gan fod rhaid i'r Cynllun fynd i'r afael ag anghenion ardaloedd gwledig. Dywedodd y Prif Swyddog Cynllunio mai'r nod yw cael Cynllun Datblygu Lleol sydd mor rymus â phosibl a fydd yn mynd i'r afael ag anghenion yr Ynys ac yn gwella gwydnwch a chydlyniant cymunedol. Dywedodd y bydd yn rhaid i'r Cynllun gydymffurfio â'r ddeddfwriaeth o fewn y Polisiâu Cenedlaethol. Roedd y Cynghorydd Kenneth Hughes hefyd yn dymuno cael gwybod a fydd Llywodraeth newydd Cymru'n newid y ddeddfwriaeth a pharhau i ddilyn polisiâu cenedlaethol. Dywedodd yr Is-gadeirydd a oedd yn y Gadair bod modd tafod â Llywodraeth Cymru os oes tystiolaeth bod polisiâu cenedlaethol yn amharu ar y Cynllun ar Ynys Môn.

Nid oedd y Cynghorydd Robert Ll Jones yn credu bod digon o ymgysylltiad cyhoeddus yn gysylltiedig â'r Cynllun Datblygu Lleol. Nododd ddau enghraifft o benderfyniadau hanesyddol lle nad oedd gwrthwynebiad y cyhoedd wedi cael ei ystyried, sef Gwarchodfa Natur Penrhos a Thraeth Newry yng Nghaerdybi. Dywedodd yr Is-gadeirydd a oedd yn y Gadair nad oedd y mater hwn ar yr agenda, a bod y ddau enghraifft dan sylw yn benderfyniadau cynllunio hanesyddol a oedd wedi cael eu gwneud cyn y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd presennol hyd yn oed. Pwysleisiodd bod y cyfarfodydd hyn yn gyhoeddus a bod modd i'r cyhoedd fynychu neu eu gwyllo'n fyw ar wefan y Cyngor.

Roedd y Cynghorydd Pip O'Neill yn dymuno cael gwybod a fydd polisiâu gorfodi yn y Cynllun Datblygu Lleol newydd. Dywedodd y Prif Swyddog Cynllunio bod gorfodaeth yn broses statudol ac os ceir tor amod rhaid i'r Awdurdod Cynllunio ystyried pa gamau priodol fydd yn cael eu cymryd.

PENDERFYNWYD :-

- **Nodi'r canfyddiadau'r adroddiad ar yr ymgynghoriad ar y Weledigaeth, Amcanion ac Opsiynau**
- **Cefnogi'r prif negeseuon a nodwyd fel sail i'r Strategaeth a Ffeifrir.**

**Y CYNGHORYDD NICOLA ROBERTS
IS-GADEIRYDD YN Y GADAIR**